

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 31D/15/2021
Identifikačné číslo spisu: 9621200101
Dátum vydania rozhodnutia: 17. júna 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: predsedníčka senátu, sudkyňa spravodajkyňa
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:9621200101.4

ROZHODNUTIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v disciplinárnom senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Zdenky Reisenauerovej, sudcov JUDr. Mariána Fečíka a prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD., prísediacej sudkyne doc. JUDr. Diany Treščákovej, PhD. a prísediaceho sudcu prof. JUDr. Tomáša Strémy, PhD., v disciplinárnej veci disciplinárne obvineného: JUDr. C. Y., nar. XX.X.XXXX, bytom B. XX, B. - L. Č.Ĥ. P., sudca Okresného súdu v B.I. I., pre disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 1 písm. a) zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (zákon o sudcoch a prísediacich) v účinnom znení, začatej na základe návrhu navrhovateľa: Ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky podľa § 34 ods. 2, písm. b/ zákona č. 432/2021 Z.z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok) disciplinárne obvineného JUDr. C. Y., nar. XX. L. XXXX, sudcu Okresného súdu v B. I., bydlisko v B., B.E. XX,

o s l o b o d z u j e

spod disciplinárneho návrhu podaného ministerkou spravodlivosti Slovenskej republiky zo dňa 20.10.2020 pre disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 1 písm. a/ zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení, pre skutky, ktoré mal spáchať tak, že

1) ako zákonný sudca vo veci vedenej na Okresnom súde B. I. pod sp. zn. 29Cbi/4/2016, predmetom ktorej je určenie pravosti, výšky a poradia popretej pohľadávky, porušil povinnosti sudcu uvedené v ustanoveniach v § 30 ods. 1, ods. 2 písm. e) zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení, keď dňa 25.1.2019 na návrh žalobcu rozhodol rozsudkom pre zmeškanie v zmysle § 274 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v účinnom znení, a to napriek tomu, že neboli splnené zákonné podmienky na takúto formu rozhodnutia, keďže rozsudkom pre zmeškanie v zmysle ust. § 274 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v účinnom znení možno rozhodnúť iba o žalobe podľa § 137 písm. a/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v účinnom znení, predmetom, ktorej je rozhodovanie o splnení povinností, pričom v konaní sp. zn. 29Cbi/4/2016 nebolo predmetom žaloby rozhodovanie o splnení povinností,

2) ako zákonný sudca vo veci vedenej na Okresnom súde B. I. pod sp. zn. 29Cbi/10/2016, predmetom ktorej je určenie pohľadávky, porušil povinnosti sudcu uvedené v ustanoveniach v § 30 ods. 1, ods. 2 písm. e) zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení, keď dňa 19.1.2018 na návrh žalobcu rozhodol rozsudkom pre zmeškanie v zmysle § 274 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v účinnom znení, a to napriek tomu, že neboli splnené zákonné podmienky na takúto formu rozhodnutia, keďže rozsudkom pre zmeškanie v zmysle ust. § 274 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v účinnom znení možno rozhodnúť iba o žalobe podľa § 137 písm. a/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v účinnom znení, predmetom, ktorej je rozhodovanie o splnení povinností, pričom v konaní sp. zn. 29Cbi/10/2016 nebolo predmetom žaloby rozhodovanie o splnení povinností,

pretože skutky, ktorých sa disciplinárne obvinený dopustil, nie sú disciplinárnym previnením.

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky disciplinárne obvinenému voči navrhovateľke priznáva právo na náhradu trov konania podľa § 38 ods. 1 zákona č. 432/2021 Z.z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok), o ktorom nároku bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e

I.

Návrh na začatie disciplinárneho konania

1. Navrhovateľka ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky podala návrh na začatie disciplinárneho konania proti JUDr. C. Y., nar. XX. L. XXXX, bytom v B.I., B. XX, sudcovi Okresného súdu v B. I., z dôvodu, že podľa bodu 1/ ako zákonný sudca vo veci vedenej na Okresnom súde B. I. pod sp. zn. 29Cbi/4/2016, predmetom ktorej je určenie pravosti, výšky a poradia popretej pohľadávky, porušil povinnosti sudcu uvedené v ustanoveniach v § 30 ods. 1, ods. 2 písm. e) zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení, keď dňa 25.1.2019 na návrh žalobcu rozhodol rozsudkom pre zmeškanie v zmysle § 274 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v účinnom znení, a to napriek tomu, že neboli splnené zákonné podmienky na takúto formu rozhodnutia, keďže rozsudkom pre zmeškanie v zmysle ust. § 274 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v účinnom znení možno rozhodnúť iba o žalobe podľa § 137 písm. a) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v účinnom znení, predmetom, ktorej je rozhodovanie o splnení povinností, pričom v konaní sp. zn. 29Cbi/4/2016 nebolo predmetom žaloby rozhodovanie o splnení povinností; podľa bodu 2/ ako zákonný sudca vo veci vedenej na Okresnom súde B. I. pod sp. zn. 29Cbi/10/2016, predmetom ktorej je určenie pohľadávky, porušil povinnosti sudcu uvedené v ustanoveniach v § 30 ods. 1, ods. 2 písm. e) zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení, keď dňa 19.1.2018 na návrh žalobcu rozhodol rozsudkom pre zmeškanie v zmysle § 274 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v účinnom znení, a to napriek tomu, že neboli splnené zákonné podmienky na takúto formu rozhodnutia, keďže rozsudkom pre zmeškanie v zmysle ust. § 274 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v účinnom znení možno rozhodnúť iba o žalobe podľa § 137 písm. a) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v účinnom znení, predmetom, ktorej je rozhodovanie o splnení povinností, pričom v konaní sp. zn. 29Cbi/10/2016 nebolo predmetom žaloby rozhodovanie o splnení povinností, teda v bode 1/ a 2/ porušil svoju povinnosť uvedenú v ustanovení § 30 ods. 1, veta prvá zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení, (ďalej len „zákon o sudcoch a prísediacich“ alebo tiež „zákon č. 385/2000 Z.z.“), podľa ktorého v občianskom živote pri výkone funkcie sudcu, aj po jeho skončení sa sudca musí zdržať všetkého, čo by mohlo narušiť vážnosť a dôstojnosť funkcie sudcu alebo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie

súduv, ako aj v ustanovení § 30 ods. 2 písm. e) tohto zákona, a to dbať svojim správaním na to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná, čím sa dopustil disciplinárneho previnenia podľa ust. § 116 ods. 1, písm. a) uvedeného zákona. Z uvedených dôvodov navrhovateľka navrhla, aby disciplinárny senát po vykonanom dokazovaní vyniesol rozhodnutie, ktorým uzná JUDr. C. Y., sudcu Okresného súdu v B. I. za vinného zo spáchania disciplinárneho previnenia podľa ust. § 116 ods. 1, písm. a) zákona o sudcoch a prísediacich a uloží mu disciplinárne opatrenie podľa § 117 ods. 1 zákona o sudcoch a prísediacich a to zníženie funkčného platu 15 % na obdobie 2 mesiacov.

2. Navrhovateľka kľúčové pochybenie disciplinárne obvineného sudcu videla v tom, že tento sudca opakovane na návrhy strán sporu rozhodol rozsudkom pre zmeškanie v takých konaniach, pri ktorých to Civilný sporový poriadok (CSP) nepripúšťa, keď v zmysle § 274 CSP rozsudkom pre zmeškanie možno rozhodnúť iba v prípade žaloby na plnenie v zmysle § 137 písm. a) CSP, pričom v konaniach, ktoré sú predmetom disciplinárneho návrhu pod bodmi 1/ a 2/ však predmetom žalôb bolo určenie pravosti výšky a poradia popretej pohľadávky, resp. určenie právneho dôvodu vymáhateľnosti a výšky pohľadávky uplatnenej v reštrukturalizačnom konaní, teda išlo o také predmety konaní, o ktorých v žiadnom prípade nemožno rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie, čoho si disciplinárne obvinený sudca, ako sudca, ktorému sú známe procesné predpisy, musel byť vedomý. Navrhovateľka tvrdila, že takéto pochybenia zákonného sudcu vyvolávajú dôvodné pochybnosti o jeho nezaujatosti a nestrannosti pri rozhodovaní daných vecí. Vydaním rozsudkov pre zmeškanie v predmetných konaniach prišlo nielen k závažným porušeniam zákonných ustanovení, ale v konečnom dôsledku v bode 1/ žalobcovi a v bode 2/ žalovanému v daných konaniach bola odňatá možnosť sa brániť v týchto sporoch, pretože pri rozsudkoch pre zmeškanie je výrazne limitovaná možnosť využitia opravných prostriedkov. Poukazom na to, že disciplinárne obvinený sudca musel ovládať Civilný sporový poriadok ako procesný predpis upravujúci postup súdu a strán pri prejednávaní a rozhodovaní sporov, uviedla, že takéto pochybenia vzhľadom na ich charakter, nemožno hodnotiť inak, ako zavinené porušenie povinnosti, v dôsledku čoho došlo k ohrozeniu dôvery v nestranné a spravodlivé rozhodovanie súduv. Následkom postupu disciplinárne obvineného sudcu bolo porušenie jeho povinnosti rozhodovať nestranne a nezaujato, keď na návrh jednej zo strán sporu vydal rozsudky pre zmeškanie, a to v konaniach kde zákon vydanie rozsudku pre zmeškanie nepripúšťa. Tiež poukazom na to, že nestrannosť sudcov je jedným zo základných atribútov práva na spravodlivý súdny proces a práve nestrannosť sudcu je zárukou riadneho výkonu základného práva jednotlivca na spravodlivú súdnu ochranu a spochybnenie nestrannosti sudcu má za následok povinnosť iného súdneho orgánu preveriť, či vyslovené pochybnosti sú spôsobilé prelomiť právo jednotlivca na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, navrhovateľka tvrdila, že vydaním rozsudkov pre zmeškanie v konaniach, v ktorých to zákon nepripúšťa, došlo k neodôvodneniu zvýhodneniu v bode 1/ žalovaného vo vzťahu k žalobcovi a v bode 2/ žalobcu vo vzťahu k žalovanému v týchto konaniach, čo je v rozpore so zakotveným princípom rovnosti strán sporu. Podľa názoru navrhovateľky nesprávne vyhodnotenie splnenia podmienok na rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie v kľúčovom pochybení týkajúcom sa prípustnosti takéhoto rozhodnutia vo vzťahu k predmetu žaloby, za súčasného predpokladu o znalosti základného procesného predpisu upravujúceho postup súdu v konaní, potvrdzuje porušenie povinnosti sudcu rozhodnúť v danej veci nestranne a nezaujato.

3. Citujúc ustanovenie § 117 ods. 1 zákona o sudcoch a prísediacich navrhovateľka vyslovila názor, že najmä z individuálneho preventívneho hľadiska je namieste pôsobiť na menovaného sudcu disciplinárnym opatrením - znížením funkčného platu, majúc za to, že vzhľadom na závažnosť porušenej povinnosti nie je postačujúce uloženie napomenutia, považujúc navrhované disciplinárne opatrenie za primerané a dostačujúce.

II.

Vyjadrenie disciplinárne obvineného k návrhu na začatie disciplinárneho konania

4. Disciplinárne obvinený s argumentáciou a závermi navrhovateľky vysloveným v jej návrhu na začatie disciplinárneho konania nesúhlasil. Poukazom na to, že vydaním rozsudkov pre zmeškanie v sporných konaniach sa dopustil pochybenia, keď rozhodol v rozpore s ust. § 274 a § 278 CSP,

disciplinárne obvinený uviedol, že uvedené však samo o sebe nemôže zakladať zodpovednosť za disciplinárne previnenie. Tvrdil, že už zo samotnej podstaty rozhodovacej činnosti orgánov verejnej správy (súdy nevynímajúc) ako ľudskej činnosti vyplýva predpoklad určitej chybovosti rozhodovania a vydávania nezákonných rozhodnutí, preto aj všetky právne predpisy upravujúce túto rozhodovaciu činnosť upravujú účinné prostriedky nápravy chybných (nezákonných) rozhodnutí, pričom o ich opodstatnenosti a potrebnosti svedčí rozsiahla agenda súdov vyšších inštancií rozhodujúcich o týchto opravných prostriedkoch kladne. Dal do pozornosti, že ak by mali byť za disciplinárne previnenia považované všetky nesprávne rozhodnutia sudcov, s veľkou pravdepodobnosťou by bola disciplinárne stíhaná väčšina sudcov, čo by bolo kontraproduktívne. Podčiarkol, že za tohto stavu bez posúdenia ďalších relevantných okolností nemožno usudzovať na existenciu disciplinárneho previnenia ani v posudzovanom prípade obvineného. Nesúhlasiac s argumentáciou navrhovateľky vo vzťahu jeho porušenia povinnosti podľa § 30 ods. 1 zákona o sudcoch a prísediach, disciplinárne obvinený zdôraznil, že navrhovateľka v návrhu okrem všeobecných znakov nezaujatosti sudcu neuviedla nijaké konkrétne okolnosti vo vzťahu obvineného k posudzovanej veci, ktoré sú objektívne spôsobilé vyvolať dôvodné pochybnosti o jeho nezaujatosti a nestrannosti pri rozhodovaní a také nevyplývajú ani z dôkazov. V danej súvislosti dal do pozornosti judikatúru najvyšších súdnych autorít (ESLP, ÚS SR, NS SR), definujúcich pojem nestrannosti a kritéria jej posudzovania. Súčasne poukázom na to, že v druhom rade ust. § 49 CSP, podľa ktorého dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti a ktoré takto ustanovuje negatívne kritéria zaujatosti sudcu, vyslovil názor, že rozhodovacia činnosť sudcu teda zo zákona nemôže zakladať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Disciplinárne obvinený nesúhlasil ani so závermi navrhovateľky vo vzťahu jeho porušenia povinnosti podľa § 30 ods. 2, písm. e) zákona o sudcoch a prísediach. Tento odkaz vo vzťahu ku skutku, ktorý je predmetom disciplinárneho konania, považoval za nepatričný, keď navrhovateľka nedokazuje a ani netvrdí, že by sa obvinený mal dopustiť takejto spôsobu správania v styku so sporovými stranami, ktoré dôvodne spochybnilo nestrannosť obvineného, majú za to, že pojem správanie v zmysle uvedeného nemožno jednoznačne vzťahovať na rozhodovanie ako také. Zdôrazniac, že nemôže obstať navrhovateľkou vyvodzovaná disciplinárna zodpovednosť obvineného len zo samotného faktu vydania rozsudkov pre zmeškanie v rozpore s právnou úpravou, disciplinárne obvinený poprel, že by sa mal v sporných konaniach dopustiť akéhokoľvek spôsobu správania v styku so sporovými stranami, ktoré by dôvodne spochybnilo jeho nestrannosť. Disciplinárne obvinený vyhlásil, že k vydaniu dotknutých rozsudkov došlo neúmyselne, výlučne v dôsledku chvíľkového zlyhania duševnej činnosti pri vyhodnocovaní predpokladov pre ich vydanie, pričom poukázal na neprimeranú psychickú a fyzickú záťaž vzhľadom na vybavovanie množstva vecí v rokoch 2018 a 2019, teda v čase vydania rozsudkov vo vytýkaných veciach.

5. Záverom disciplinárne obvinený vyslovil názor, že skutky, ktorých sa dopustil nie sú disciplinárnym previnením. Navrhol, aby disciplinárny senát v súlade s § 34 DSP ho spod návrhu navrhovateľky na začatie disciplinárneho konania oslobodil.

III.

Konanie a právne posúdenie veci najvyšším správny súdom

6. Disciplinárne konanie vo veciach sudcov, prokurátorov, súdnych exekútorov a notárov upravuje zákon č. 432/2021 Z.z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok) s účinnosťou od 1. decembra 2021. (§ 1 DSP) Účelom disciplinárneho konania je posúdiť a rozhodnúť o disciplinárnej zodpovednosti osoby, voči ktorej je disciplinárne konanie vedené (ďalej len „disciplinárne obvinený“). Disciplinárnu zodpovednosť, disciplinárne previnenia a disciplinárne opatrenia upravujú osobitné predpisy. (§ 2 ods. 1, 2 DSP) O disciplinárnej zodpovednosti sudcov, prokurátorov, súdnych exekútorov a notárov rozhoduje a disciplinárne opatrenia ukladá Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) v disciplinárnych senátoch. (§ 3 DSP) Ak disciplinárny súdny poriadok neustanovuje inak a ak to povaha veci nevyklučuje, na disciplinárne konanie sa primerane použijú ustanovenia Trestného poriadku o základných zásadách trestného konania, o spoločnom konaní, o vylúčení súdu a iných osôb, o obhajcovi, o úkonoch trestného konania, o

dokazovaní, o rozhodnutiach súdu, o hlavnom pojednávaní, o odvolaní, o dohode o uznaní viny a prijatí trestu, o obnove konania a o trovách trestného konania. (§ 4 DSP)

7. Predmetom disciplinárneho konania vedeného proti disciplinárne obvinenému JUDr. C. Y. na základe návrhu navrhovateľky ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky je posúdenie, či disciplinárne obvinený sa dopustil skutkov uvedených v návrhu a či týmito skutkami porušil svoju povinnosť kladenú mu navrhovateľkou za vinu v zmysle § 30 ods. 1, veta prvá, ods. 2, písm. e) zákona o sudcoch a príseďiacich, čím sa mal dopustiť disciplinárneho previnenia podľa § 116 ods. 1, písm. a) tohto zákona.

8. Podľa § 30 ods. 1, veta prvá, ods. 2, písm. e) zákona o sudcoch a príseďiacich v znení účinnom k 14.10.2019 v občianskom živote, pri výkone funkcie sudcu, aj po jeho skončení sa sudca musí zdržať všetkého, čo by mohlo narušiť vážnosť a dôstojnosť funkcie sudcu alebo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov.

V záujme záruky nezávislosti a nestrannosti výkonu sudcovskej funkcie je sudca povinný najmä dbať svojim správaním na to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná.

9. Podľa čl. 141 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) súdnictvo vykonávajú nezávislé a nestranné súdy. Súdnictvo sa vykonáva na všetkých stupňoch oddelene od iných štátnych orgánov. Podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

10. Podľa § 2 ods. 1 a 2 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sudca je predstaviteľ súdnej moci. Právomoc súdu sudca vykonáva na nezávislom a nestrannom súde oddelene od iných štátnych orgánov. Sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhoduje nestranne, spravodlivo, bez zbytočných prietáhov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom.

11. V záujme záruky nezávislosti a nestrannosti výkonu sudcovskej funkcie je sudca povinný dbať svojim správaním na to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. V občianskom živote, pri výkone funkcie sudcu, aj po jeho skončení sa sudca musí zdržať všetkého, čo by mohlo narušiť vážnosť a dôstojnosť funkcie sudcu alebo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Z toho vyplýva, že sudca musí byť nielen nestranný, ale sa musí ako nestranný javiť navonok (§ 30 zákona č. 385/2000 Z.z.).

12. Podľa § 49 ods. 1, 2, 3 CSP sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

Vylúčený je i sudca, ktorý prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde inej inštalcie.

Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

13. Účelom citovaného zákonného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď: 1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť), 2. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)], 3. k zástupcom účastníkov konania, ktorý je charakterizovaný obdobne ako vzťah k účastníkom konania. Pomer k veci ako okolnosť spochybňujúca nezaujatosť sudcu predpokladá situáciu, keď sudca je právne zainteresovaný na výsledku konania. O pomere k účastníkovi alebo k zástupcovi ako okolnosti

vzbudzujúcej pochybnosti o nezaujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákom predpokladané dôvody podmieňujúce zaujatosť alebo nezaujatosť sudcu na prejednanie a rozhodnutie pridelenej veci musia vyplývať z objektívnych skutočností.

14. V námietke zaujatosti účastník nemôže ako dôvod použiť okolnosti, ktoré spočívajú v postupe súdu v konaní o prejednaní veci. Postupom sa rozumejú procesné úkony súdu vrátane rozhodnutí, ktoré upravujú vedenie konania. V širšom chápaní môžeme k postupu sudcu priradiť aj jeho rozhodnutie vo veci samej, ktoré je jeho ústavnou povinnosťou, a preto túto okolnosť, že v inej veci meritórne rozhodol v prípade v jeho neprospech zásadne nemožno použiť ako dôvod na námietku zaujatosti. Ide o procesné úkony a rozhodnutia, ktoré upravuje Civilný sporový poriadok, ktoré sú ním predvídané a majú upravené svoje účinky na priebeh konania. Iné úkony a rozhodnutia, ktoré sú výsledkom procesnej improvizácie v postupe súdu za splnenia aj ostatných zákonných podmienok nemožno použiť ako dôvody na námietku zaujatosti. Sudcu nemožno vylúčiť nielen pre úkony v prejednávanej veci, ale ani pre úkony v iných právnych veciach vrátane rozhodnutí, ktoré vydal.

15. Zaujatosť konkrétneho sudcu v prejednávanej veci musí vyplývať z objektívnych okolností podmieňujúcich jeho vzťah k predmetu konania alebo jeho vzťah k účastníkom tohto konania alebo k ich zástupcom. Povinnosť preukázať okolnosti odôvodňujúce zaujatosť konajúceho sudcu na prejednaní a rozhodnutí mu pridelenej veci spočíva na tom, kto vzniesol námietku zaujatosti. Základom na záver o nevyhnutnosti vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania veci je pochybnosť o jeho nezaujatosti. Predpokladom skutočného uplatnenia zásady rovnosti účastníkov v konaní a zaistenia záruk správneho a spravodlivého rozhodnutia je, aby v konaní konal a rozhodoval sudca nezaujatý, ktorý nie je v žiadnom osobnom vzťahu k účastníkom a k ich zástupcom, a ktorý nie je žiadnym spôsobom zainteresovaný na výsledku konania. V súlade s tým zákon v ustanovení § 49 ods. 1 CSP konštruje ako dôvody vylúčenia sudcu sudcov pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom. Zákon zakladá vylúčenie sudcu na existencii určitého dôvodu vymedzeného takými konkrétno označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu; na to, aby bol sudca vylúčený, nemôžu postačovať pocity účastníka o tom, že možno mať pochybnosti o nezaujatosti sudcu, ale musí byť zistený dôvod, z ktorého vyplýva, že možno pochybovať o sudcovej nezaujatosti. Za objektívne pritom nemožno považovať ani to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

16. Nezávislosť sudcu treba tiež vidieť aj ako nezávislosť od zložiek politického systému a aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci (celého súdneho systému aj konkrétneho súdu, na ktorom sudca pôsobí); je to tiež nezávislosť od verejnej mienky alebo oznamovacích prostriedkov. Iba takéto chápanie nezávislosti je predpokladom nestrannosti sudcu, ktorú nesmie nikto ohroziť. Nezávislosť s nestrannosťou a odbornosťou (kvalifikáciou) sudcu sú podmienkami kvalitného rozhodovania a jeho predvídateľnosti a sledujú tak význam riadneho napĺňania (poskytovania) spravodlivosti. Nezávislosť a nestrannosť úzko spolu súvisia, často sa prekrývajú a nie je vždy ľahké ich od seba odlíšiť. Nestrannosť definovaná aj ako neprítomnosť predsudku (zaujatosť) a straníckosti býva považovaná za pojem širší ako nezávislosť. Nestrannosť sudcu musí byť podstatou jeho funkcie, zatiaľ čo jeho nezávislosť ju má iba umožňovať. Pod sudcovskou nezávislosťou a nestrannosťou treba rozumieť aj nezávislosť a nestrannosť každého jednotlivého sudcu. (napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR z 22. augusta 2012, sp. zn. 5Cdo/140/2011)

17. V danej súvislosti disciplinárny senát najvyššieho správneho súdu upriamuje pozornosť na to, že otázkou nestrannosti a nezaujatosti rozhodovania súdov sa už viac krát zaoberal vo svojej judikatúre Ústavný súd SR. V rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 47/05 ústavný súd vyslovil právny záver, že „obsahom

práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, to znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci“. Ústavný súd Slovenskej republiky nestrannosť sudcu judikoval aj v ďalších rozhodnutiach (pozri bližšie napr. sp. zn. III. ÚS 71/97, I. ÚS 73/97). V uznesení sp. zn. II. ÚS 76/1999 z 20. júla 1999 ústavný súd tiež konštatoval, že uplatnená námietka zaujatosti pre pomer sudcu k veci musí byť v príčinnej súvislosti s predmetom daného konania.

18. Otázke nestrannosti a nezaujatosti rozhodovania súdov tiež veľkú pozornosť venoval Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre, v zmysle ktorej nestrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersach v. Belgicko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982). V zmysle zásad prijatých judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva najmä vo veci Delcourt v. Belgicko, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“), nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností o zaujatosti sudcu (napr. Saraiva de Carvalho proti Portugalsku, 1994, Gautrin a ďalší proti Francúzsku, 1998). Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo ich k zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať (tiež napr. II ÚS 105/01, Sbírka nálezů a usnesení ÚS ČR, sv. 23, nález č. 98, str. 11).

19. Skutočnosť, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca, je odvolacím dôvodom podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP. Ak vo veci rozhodoval vylúčený sudca, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo proti každému rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí [pozri § 420 písm. e) CSP]. Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť aj vtedy, ak sa týkajú vylúčenia sudcu.

20. V intenciách citovanej právnej úpravy a uvedených záverov ústavného súdu, najvyššieho súdu ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva disciplinárny senát najvyššieho správneho súdu posudzoval dôvodnosť návrhu navrhovateľky na začatie disciplinárneho konania proti disciplinárne obvinenému sudcovi a dospel k záveru, že skutky, ktorých sa disciplinárne obvinený dopustil, nie sú disciplinárnym previnením.

21. Vykonaným dokazovaním z pripojených spisov Okresného súdu B. I. sp. zn. 29Cbi/4/2016 a sp. zn. 29Cbi/10/2016 disciplinárny senát zistil nasledovné. Disciplinárne obvinený ako zákonný sudca vo veci žalobcu: R. N. P., P..D..G., proti žalovanému U. B., P..D..G., o určenie pravosti výšky a poradia popretej pohľadávky, vedenej na Okresnom súde B. I. pod sp. zn. 29Cbi/4/2016, na návrh účastníka konania (žalovaného) rozhodol dňa 25.1.2019 rozsudkom pre zmeškanie v zmysle § 274 CSP, a to napriek tomu, že neboli splnené zákonné podmienky na jeho vydanie, pretože rozsudkom pre zmeškanie v zmysle ust. § 274 CSP možno rozhodnúť iba o žalobe podľa § 137 písm. a) CSP predmetom, ktorej je rozhodovanie o splnení povinností, pričom predmetom konania sp. zn. 29Cbi/4/2016 bolo určenie a ochrana práva. V ďalšej vytýkanej veci vedenej na Okresnom súde B. I. pod sp. zn. 29Cbi/10/2016, v ktorej žalobca: U. C. Y. proti žalovanému: P. A., P..D..G., sa domáhal určenia právneho dôvodu, vymáhateľnosti a výšky popretých pohľadávok, disciplinárne obvinený ako

zákonný sudca dňa 19.1.2018 na návrh účastníka konania (žalobcu) rozhodol rozsudkom pre zmeškanie v zmysle § 274 zákona č. 160/2015 Z.z. CSP, napriek tomu, že neboli splnené zákonné podmienky na takéto rozhodnutie, keďže rozsudkom pre zmeškanie podľa ust. § 274 zákona č. 160/2015 Z.z. CSP možno rozhodnúť iba o žalobe podľa § 137 písm. a) zákona č. 160/2015 Z.z. CSP, v zmysle ktorej právnej normy žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o splnení povinnosti, pričom v konaní sp. zn. 29Cbi/10/2016 predmetom žaloby bolo určenie a ochrana práv.

Z osobného spisu disciplinárne obvineného disciplinárny senát mal preukázané, že voči disciplinárne obvinenému sudcovi doposiaľ nebolo vedené disciplinárne konanie a nebol ani napomenutý, v roku 2020 hodnotiacou komisiou bol disciplinárne obvinený sudca podľa Hodnotenia sudcu z 8.7.2020, č. SR 426/2020, hodnotený v súlade s § 27e ods. 1 zákona o sudcoch a prísediacich výrokom „výborný“, nakoľko súčet pridelených bodov podľa § 27d uvedeného zákona bol 95. Podľa predchádzajúceho hodnotenia z roku 2015 predsedom Okresného súdu B. I. bol disciplinárne obvinený hodnotený podľa § 27e ods. 1, 2, 3 zákona o sudcoch a prísediacich s výsledkom „výborný“ (súčet pridelených bodov 100).

22. Skutkové zistenia vyplývajúce z vykonaného dokazovania potvrdili, že skutky pod bodom 1/ a bodom 2/ návrhu na začatie disciplinárneho konania sa stali, keď disciplinárne obvinený vo veciach vedených na Okresnom súde B. I. pod sp. zn. 29Cbi/4/2016 a sp. zn. 29Cbi/10/2016 na návrh účastníka konania vydal rozsudok pre zmeškanie v zmysle § 274 CSP, napriek tomu, že v oboch prípadoch neboli splnené zákonné podmienky pre vydanie takéhoto rozsudku.

23. Podľa § 274 CSP na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a) na návrh žalobcu rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobe vyhovie, ak a) sa žalovaný nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalovaný poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a b) žalovaný neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

Podľa § 137 písm. a) žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o splnení povinnosti.

24. Z citovanej právnej úpravy vyplýva, že zákonodarca pre vydanie rozsudku pre zmeškanie stanoví ako jednu z podmienok, že predmetom súdneho konania je žaloba o splnení povinnosti. V skutkoch kladených disciplinárne obvinenému za vinu v bode 1/ (vec vedená na Okresnom súde B. I. pod sp. zn. 29Cbi/4/2016), predmetom konania bola žaloba o určenie pravosti, výšky a poradia popretej pohľadávky a v bode 2/ (vec vedená na Okresnom súde B. I. pod sp. zn. 29Cbi/10/2016), predmetom konania bola žaloba o určenie právneho dôvodu, vymáhateľnosti a výšky popretých pohľadávok. Pokiaľ teda disciplinárne obvinený v uvedených veciach vydal rozsudok pre zmeškanie, napriek tomu, že predmetom konania bola žaloba o určenie a ochranu práv žalobcu a nie žaloba o splnenie povinností, vydal v oboch uvedených veciach nezákonné rozhodnutie. Vydanie nezákonných rozhodnutí disciplinárne obvineným však v danom prípade nezakladá jeho disciplinárnu zodpovednosť v zmysle návrhu navrhovateľky na začatie disciplinárneho konania.

25. Navrhovateľka v návrhu na začatie disciplinárneho konania kládla disciplinárne obvinenému za vinu, že skutkami opísanými v bode 1/ a 2/ návrhu porušil svoju povinnosť uvedenú v ust. § 30 ods. 1, veta prvá zákona č. 385/2000 Z.z., podľa ktorého v občianskom živote pri výkone funkcie sudcu, aj po jeho skončení sa sudca musí zdržať všetkého, čo by mohlo narušiť vážnosť a dôstojnosť funkcie sudcu alebo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov, ako aj v ustanovení § 30 ods. 2 písm. e) tohto zákona, a to dbať svojim správaním na to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná, čím sa dopustil disciplinárneho previnenia podľa ust. § 116 ods. 1, písm. a) uvedeného zákona.

26. Disciplinárnym previnením je zavinené nesplnenie alebo porušenie povinností sudcu, (§ 116 ods. 1, písm. a) zákona o sudcoch a prísediacich).

27. Podľa § 30 ods. 1, veta prvá, ods. 2, písm. e) zákona o sudcoch a prísediacich v občianskom živote, pri výkone funkcie sudcu, aj po jeho skončení sa sudca musí zdržať všetkého, čo by mohlo

narušiť vážnosť a dôstojnosť funkcie sudcu alebo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov.

V záujme záruky nezávislosti a nestrannosti výkonu sudcovskej funkcie je sudca povinný najmä dbať svojím správaním na to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná.

28. Vychádzajúc z citovanej právnej úpravy skutky, kladené disciplinárne obvinenému za vinu a ktorých sa disciplinárne obvinený aj dopustil, nenapĺňajú pojmové znaky porušenia povinností sudcu v zmysle § 30 ods. 1, veta prvá, ods. 2, písm. e) zákona o sudcoch a príseďiacich, pretože vydanie rozhodnutia v rozpore so zákonom pri rozhodovacej činnosti sudcu nemožno subsimovať pod všeobecnú úpravu zákonodarcom sledovanú v právnej norme § 30 ods. 1, ods. 2, písm. e) zákona o sudcoch a príseďiacich, keďže zákonodarcu v tejto právnej norme predpokladá také správanie a konanie sudcu narušujúce vážnosť a dôstojnosť sudcovskej funkcie alebo ohrozujúce dôveru v nezávislé nestranné a spravodlivé rozhodovanie, napr. sudca by odignoroval vznesené námietky zaujatosti a vo veci by ďalej konal a rozhodol alebo sám by bol v takom vzťahu k veci, účastníkom konania, resp. k ich zástupcom spochybňujúceho jeho nezaujatosť a nestrannosť vo veci konať a rozhodnúť. Skutkové okolnosti v danej veci nepreukazujú, že by disciplinárne obvinený vydal v predmetných veciach rozhodnutia v rozpore s civilným sporovým poriadkom z dôvodu, že vo veci konal pod vplyvom jeho vzťahu k veci, účastníkom konania, resp. k zástupcom, napokon takúto skutočnosť v návrhu netvrdil ani navrhovateľ. Vydanie nesprávneho (nezákonného) rozhodnutia samo o sebe bez ďalšieho nezakladá porušenie povinnosti sudcu v zmysle právnej úpravy ustanovenej v § 30 ods. 1, ods. 2, písm. e) zákona o sudcoch a príseďiacich. V právnej úprave civilného súdneho poriadku zákonodarcu, predpokladajúc aj vydanie nesprávnych, nezákonných rozhodnutí, ustanovuje právnu nápravu takýchto rozhodnutí úpravou riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov.

29. Odvolanie nie je prípustné proti rozsudku pre zmeškanie okrem prípadov odvolania podaného z dôvodu, že neboli splnené podmienky na vydanie takého rozhodnutia. (§ 356 písm. b) CSP)

30. Ak žalovaný z ospravedlniteľných dôvodov zmeškal lehotu na podanie vyjadrenia podľa § 273 písm. a), môže podať návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie spolu s vyjadrením. Ak súd, ktorý rozsudok pre zmeškanie vydal, návrhu vyhovie, rozsudok pre zmeškanie uznesením zruší a začne vo veci opäť konať. Ak žalovaný z ospravedlniteľného dôvodu zmeškal pojednávanie vo veci, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, súd na návrh žalovaného tento rozsudok uznesením zruší a nariadi nové pojednávanie. Návrh podľa odsekov 1 a 2 môže žalovaný podať do 15 dní odkedy sa o rozsudku pre zmeškanie dozvedel; o tom žalovaného v rozsudku pre zmeškanie súd poučí. (§ 277 ods. 1, 2, 3 CSP)

31. Ak žalobca z ospravedlniteľného dôvodu zmeškal pojednávanie vo veci, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, súd na návrh žalobcu tento rozsudok uznesením zruší a nariadi nové pojednávanie. Návrh podľa odseku 1 môže žalobca podať do 15 dní odkedy sa o rozsudku pre zmeškanie dozvedel; o tom žalobcu v rozsudku pre zmeškanie súd poučí. (§ 281 ods. 1, 2 CSP)

32. Z dôvodov uvedených vyššie najvyšší správny súd dospel k záveru, že skutky kladené disciplinárne obvinenému za vinu a ktorých sa disciplinárne obvinený aj dopustil, nie sú disciplinárnym previnením v zmysle § 116 ods. 1, písm. a) zákona o sudcoch a príseďiacich, a preto ho podľa § 34 ods. 2, písm. b) zákona o sudcoch a príseďiacich oslobodil spod disciplinárneho návrhu podaného navrhovateľkou.

33. Vzhľadom k tomu, že najvyšší správny súd disciplinárne obvineného oslobodil spod disciplinárneho návrhu podaného navrhovateľom, podľa § 38 DSP mu priznal právo na náhradu trov konania s tým, že o ich výške rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

34. Toto rozhodnutie disciplinárny senát najvyššieho správneho súdu prijal pomerom hlasov 5 : 0 (jednomyseľne).

Poučenie :

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.